

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Representative of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

**SAŽETAK PRESUDE
MURŠIĆ PROTIV HRVATSKE
OD DANA 20. LISTOPADA 2016. GODINE
ZAHTJEV BR. 7334/13**

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva osuđen je na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 2 godine i 11 mjeseci zbog kaznenog djela razbojništva i kaznenog djela teške krađe.

Do dana 16. listopada 2009. podnositelj zahtjeva boravio je u poluotvorenom režimu u Kaznionici u Turopolju, a navedenog dana je premješten u Zatvor u Bjelovaru. Razlog za premještaj prema izvješću Kaznionice u Turopolju, bilo je njegovo neprimjereno ponašanje i prijetnje da će pobjeći. Ostao je u Zatvoru u Bjelovaru do 16. ožujka 2011.

Podnositelj zahtjeva je podnosio različite prigovore nadležnim pravosudnim tijelima i zatvorskoj upravi, te je tražio premještaj u zatvor u Varaždinu. Prituživao se, između ostalog, sutkinji izvršenja koja je odbila njegov prigovor. Njegova žalba protiv rješenja sutkinje izvršenja je odbijena, dok je njegova ustavna tužba odbačena kao očigledno neosnovana.

Podnositelj zahtjeva se obratio i Pučkom pravobranitelju, te se bio pridružio i grupi zatvorenika koji su uložili prigovor sutkinji izvršenja na neprikladne opće uvjete u Zatvoru u Bjelovaru.

PRIGOVORI

Podnositelj zahtjeva posebno je tvrdio, pozivajući se na članak 3. Konvencije, da su uvjeti njegovog boravka u zatvoru bili neprikladni, prvenstveno zbog nedostatka osobnog prostora.

Tvrdio je da je tijekom boravka u Zatvoru u Bjelovaru bio smješten u prenapučenim sobama. Posebice je tvrdio da je u razdoblju od ukupno pedeset dana imao na raspolaganju manje od 3 kvadratna metra (m²) osobnog prostora, uključujući razdoblje od dvadeset i sedam uzastopnih dana. Bilo je i nekoliko neuzastopnih razdoblja u kojima mu je dodijeljeno između 3 do 4 m² osobnog prostora u sobama.

Dana 12. ožujka 2015. godine, vijeće je donijelo presudu u kojoj je utvrdilo da nije došlo do povrede članka 3. Konvencije. Na zahtjev podnositelja, predmet je podnesen na razmatranje Velikom vijeću.

OCJENA SUDA

Sud je naglasio kako je često pozvan donijeti odluku o prigovorima koji se odnose na povredu članka 3. Konvencije zbog nedovoljnog osobnog prostora stavljenog na raspolaganje zatvorenicima. Tako je već donio pilot presude u pitanju prenapučenosti zatvora za Bugarsku, Mađarsku, Italiju, Poljsku i Rusiju. Iako je problem prenapučenosti zatvora već razmotren u

nekoliko predmeta protiv Hrvatske u kojima je utvrđena povreda članka 3. (vidi predmete *Cenbauer, Testa, Šitić, Dolenec, Longin i Lonić*), Sud do sada nije smatrao da uvjeti boravka u zatvoru u Hrvatskoj predstavljaju strukturni problem sa stajališta članka 3. Konvencije. S obzirom na uvjete boravka u Zatvoru u Bjelovaru, Sud je do sada razmotrio jedan predmet u kojem je utvrdio da nije došlo do povrede članka 3. (predmet *Pozaić*).

Sud je naglasio da niti ovaj predmet ne postavlja strukturno pitanje koje se odnosi na uvjete boravka u zatvoru u Hrvatskoj.

Sud je naveo kako se mjerodavna načela i standardi za procjenu prenapučenosti zatvora odnose na sljedeća pitanja: (i) pitanje minimalnog osobnog prostora u zatvoru na temelju članka 3. Konvencije; (ii) dovodi li raspodjela osobnog prostora koji je ispod 3m² sama po sebi do povrede čl. 3.; i (iii) koji čimbenici mogu nadomjestiti dodjelu oskudnog osobnog prostora.

Sud je u presudi potvrdio da je standard od 3 m² podne površine po zatvoreniku u smještaju u kojem boravi više zatvorenika relevantni minimalni standard na temelju članka 3. Konvencije.

Ako raspoloživi osobni prostor po zatvoreniku padne ispod 3 m² površine u zatvorima u kojem boravi više zatvorenika, nedostatak osobnog prostora smatra se toliko ozbiljnim da dolazi do čvrste pretpostavke povrede članka 3. Teret dokaza leži na tuženoj državi koja, međutim, može oboriti tu pretpostavku dokazivanjem da su postojali čimbenici koji mogu prikladno nadomjestiti oskudan osobni prostor.

Čvrsta pretpostavka povrede članka 3. obično će se moći oboriti samo ako su sljedeći čimbenici kumulativno ispunjeni: (1) smanjenja potrebnog minimalnog osobnog prostora ispod 3 m² su kratka, povremena i minimalna; (2) takva smanjenja su popraćena dovoljnom slobodom kretanja izvan sobe i prikladnim aktivnostima izvan sobe; i (3) zatvorenik je smješten u ustanovu koja se, općenito gledano, smatra primjerenom ustanovom za pritvor i ne postoje drugi otegotni aspekti uvjeta njegova boravka u zatvoru.

U slučajevima u kojima se pak radi o zatvorskoj sobi veličine od 3 do 4 m² osobnog prostora po zatvoreniku, prostorni čimbenik ipak ostaje snažan čimbenik u ocjeni prikladnosti uvjeta boravka u zatvoru od strane Suda. U takvim će se slučajevima povreda članka 3. utvrditi samo ako je prostorni čimbenik povezan s drugim neodgovarajućim fizičkim uvjetima boravka u zatvoru koji se, posebice, odnose na pristup vježbama na otvorenom, prirodnom svjetlu i zraku, dostupnost ventilacije, prikladnost sobne temperature, mogućnost privatnog korištenja nužnika, te usklađenost s osnovnim zdravstvenim i higijenskim zahtjevima.

Sud primjećuje da je podnositelj zahtjeva, za vrijeme svog boravka u Zatvoru u Bjelovaru, koji je trajao godinu dana i pet mjeseci, bio smješten u četiri različite zatvoreničke sobe u kojima je imao između 3 i 6,76 m² osobnog prostora. Smanjenja osobnog prostora podnositelja zahtjeva ispod 3m² bila su kratkotrajna. Riječ je o jednom (2,62 m²), dva (2,62 m²) i osam dana (2,55 m²), zatim o tri neuzastopna razdoblja od tri dana tijekom kojih je podnositelj zahtjeva imao 2,62 m² osobnog prostora i jednom razdoblju od tri dana tijekom kojeg je podnositelj zahtjeva imao 2,55 m² osobnog prostora.

Međutim, Sud primjećuje i to da je postojalo razdoblje od dvadeset i sedam uzastopnih dana (između 18. srpnja i 13. kolovoza 2010.), u kojem je podnositelj zahtjeva raspolagao s 2,62 m² osobnog prostora.

Sud primjećuje da se podnositelj zahtjeva nikada nije žalio pred domaćim tijelima na određene aspekte boravka u zatvoru, poput, npr. nedostatak vježbanja na otvorenom ili nedovoljnog vremena za slobodno kretanje. U redovitom dnevnom režimu u Zatvoru u Bjelovaru podnositelju zahtjeva pružena je mogućnost vježbanja na otvorenom u trajanju od

dva sata, što je standard utvrđen u mjerodavnom domaćem pravu i nadilazi minimalne standarde koje je utvrdio CPT. Nadalje, podnositelj zahtjeva nije osporio da mu je dozvoljeno slobodno kretanje izvan sobe unutar zatvorskog objekta u trajanju od tri sata dnevno. Uzimajući u obzir i razdoblje od dva sata vježbanja na otvorenom, kao i razdoblja potrebna za posluživanje doručka, ručka i večere, ne može se reći da je podnositelj zahtjeva provodio u sobi značajan dio vremena, bez obavljanja ikakve svrhovite aktivnosti.

Pored toga, u Zatvoru u Bjelovaru bili su mu dostupni zabavni sadržaji, kao što je mogućnost gledanja TV-a ili posuđivanja knjiga iz lokalne knjižnice. S obzirom na takve okolnosti, mogućnost slobodnog kretanja izvan sobe i sadržaji dostupni podnositelju zahtjeva u Zatvoru u Bjelovaru mogu se smatrati značajnim ublažavajućim čimbenicima u odnosu na dodjelu oskudnog osobnog prostora.

Naposljetku, Sud je utvrdio da je podnositelj zahtjeva bio smješten u općenito odgovarajućim uvjetima u Zatvoru u Bjelovaru, uključujući tu i obroke, pristup prirodnom svjetlu i svježem zraku.

Međutim, Sud je utvrdio da je došlo do povrede članka 3. Konvencije tijekom razdoblja od dvadeset i sedam dana u kojem je podnositelj zahtjeva raspolagao s manje od 3m² osobnog prostora. Naime, to razdoblje ne udovoljava već prvom čimbeniku (da je takvo ograničenje osobnog prostora kratko, povremeno i minimalno) koji mora biti kumulativno ispunjen s ostalim čimbenicima.

S druge strane, s obzirom na ostala razdoblja u kojima je podnositelj zahtjeva raspolagao s manje od 3m², Sud nalazi da nije došlo do povrede članka 3. Konvencije.

Također, nije došlo do povrede članka 3. Konvencije s obzirom na razdoblja u kojima je podnositelj zahtjeva raspolagao s između 3 i 4 m² osobnog prostora.

PRAVIČNA NAKNADA

1.000,00 EUR na ime neimovinske štete

3.091,50 EUR na ime troškova i izdataka